

Metodická príručka
pre stredné školy

na prácu s filmami
Biele vrany a hrdinovia medzi nami

zostavil
Laco Oravec

“Nedá sa byť vždy hrdinom,
ale vždy sa dá ostať človekom.”

Johann Wolfgang von Goethe

Milé priateľky, milí priatelia,

táto metodická príručka je určená učiteľom a učiteľkám, ako aj ďalším pracovníkom s mládežou, ktorí majú záujem svojim študentom priblížiť tému odvahy a občianskej angažovanosti.

Príručka vznikla ako sprievodný materiál k sérii 7 televíznych dokumentárnych filmov Biele vrany a hrdinovia medzi nami, ktoré boli natočené v roku 2017 a 2018 spoločnosťou Hitchhiker Cinema. Po uvedení filmov v RTVS sme sa s nimi vybrali naprieč Slovenskom a v priebehu jedného roka sme zorganizovali vyše 50 verejných a vzdelávacích podujatí, počas ktorých sme diskutovali so širokou verejnosťou i mladými ľuďmi.

V roku, keď si pripomíname 30. výročie pádu komunizmu, je naša spoločnosť v dôsledku zlomových udalostí nútená nanovo

prehodnocovať, čo vlastne znamená demokracia, a na akých základoch by mala stáť. Akoby sme už zabudli, že sloboda je a musí byť previazaná s občianskou statočnosťou a ochotou brániť ju. Napriek tomu hrdinov a hrdiniek stále nie je dosť. A aj tí, ktorí sa rozhodnú odvážne čeliť rôznym spoločenským neudhom, sa často dočkajú skôr kritiky ako pochvaly. A práve preto sme považovali za dôležité dať jasne najavo, že za týmito ľuďmi stojíme. A zároveň sme chceli diskutovať o tom, ako môžeme aj na Slovensku prebudiť viac hrdinstva a angažovanosti.

Veríme, že aktivity v tejto príručke a filmy zo série Biele vrany a hrdinovia medzi nami vám pomôžu inšpirovať mladých ľudí na ceste za vlastným hrdinstvom.

Aktivity v tejto príručke sa viažu k dokumentárnej sérii Biele vrany a hrdinovia medzi nami. Tieto filmy si môžete pre osobné účely pozrieť na <http://hrdinoviamedzinami.sk>. V prípade záujmu o ich využitie na vzdelávacie účely nám, prosíme, napíšte na character@character-fda.eu a my vám radi pošleme link na stiahnutie filmu v lepšej kvalite.

Vydanie metodickej príručky podporilo Veľvyslanectvo Spojených štátov na Slovensku.

Metodická príručka

Táto metodická príručka je rozdelená na 2 časti.

Do prvej časti

sme zaradili niekoľko námetov na aktivity vhodné pred samotným premietaním filmu.

Tie je vhodné využiť, ak máte k dispozícii 2 vyučovacie hodiny.

1

V druhej časti

sa nachádza opis jednotlivých filmov zo série Biele vrany a hrdinovia medzi nami a návrhy na otázky k nim. Tie zahŕňajú jednak všeobecné otázky o hrdinstve, ktoré sa hodia ku všetkým filmom a tematické otázky ku každému filmu. Všetky filmy (s výnimkou jedného) majú približne 27 minút, takže sa dajú využiť aj v rámci 1 vyučovacej hodiny.

Filmy a aktivity v tejto príručke sú vhodné pre študentov stredných škôl, prípadne aj posledných ročníkov základnej školy. Je možné ich použiť v rámci predmetov náuka o spoločnosti, občianska výchova, etická výchova, dejepis či na triednickej hodine alebo v rámci projektového vyučovania.

2

aktivita 1
Kto je hrdina?

Námety na aktivity
pred filmom

Ciele:

- Študent sformuluje vlastnú definíciu hrdinstva a jeho základné znaky.
- Študent sa oboznámi s príbehmi Bielych vrán a ďalších aktívnych občanov v súčasnosti.
- Študent interpretuje film a diskutuje o jeho obsahu.

Postup:

Úloha

- Požiadame študentov, aby každý popremýšľal, kto je pre nich hrdina - konkrétne 1 až 3 osoby.
- Študenti potom vytvoria skupiny po 4 až 6 a povedia si navzájom svoje tipy na hrdinov.
- Následne diskutujú, či majú títo ľudia niečo spoločné, napríklad nejaké vlastnosti.
- Na základe tipov a spoločných vlastností sa napokon pokúsia ako skupina vymyslieť vlastnú definíciu hrdinu / hrdinstva.
- Jednotlivé skupiny potom predstavia svoj proces premýšľania - aké tipy na hrdinov mali jednotliví členovia skupiny, aké sú spoločné vlastnosti hrdinov, ako by zadefinovali hrdinstvo. Ich odpovede (najmä definície) zapisujeme na tabuľu alebo flipchart.

aktivita 1

Kto je hrdina?

Zhrnutie

- Zosumarizujeme, aké definície študenti vymysleli. Povieme im, že slovník slovenského jazyka uvádza 3 rôzne významy tohto slova:
 - 1) človek, ktorý v rozhodujúcich situáciách vyniká odvahou, smelosťou, rozhodnosťou, kto koná ušľachtilé, často život ohrozujúce skutky
 - 2) ústredná postava literárneho, dramatického, filmového, rozhlasového diela (napríklad kladný, záporný hrdina, akčný, komiksový, rozprávkový, ľudový hrdina, hrdinovia antických bájí, nesmrteľný, neohrozený, zidealizovaný hrdina)
 - 3) človek, ktorý je predmetom obdivu

Film a diskusia

- Pokračujeme druhou časťou - priemetnutím filmu zo série [Biele vrany a hrdinovia medzi nami](#) a diskusiou o ňom. (pozri ďalšiu časť metodologickej príručky)

aktivita 2
Si hrdin(k)a?

Námety na aktivity
pred filmom

Ciele:

- Študent si uvedomí rozdiel medzi morálkou a hrdinstvom.
- Študent sa oboznámi s príbehmi Bielych vrán a ďalších aktívnych občanov v súčasnosti.
- Študent interpretuje film a diskutuje o jeho obsahu.

Postup:

Úloha

- Študentov rozdelíme do 4 až 6 skupín.
- Každá skupina dostane inú modelovú situáciu a v skupine diskutujú, ako by sa každý z nich v danej situácii zachoval a prečo. Príklady modelových situácií (ale môžete si vymyslieť aj iné):
 - *Ideš v aute a pred sebou vidíš iné auto, ktorému sa začne dymiť z kufra. Čo spravíš?*
 - *Cestuješ električkou, keď zrazu 3 skinheadi začnú slovne napádať ženu - asi cudzinku. Napokon jej strhnú šatku z hlavy. Čo spravíš?*
 - *Dozvieš sa od dobrého kamaráta, že rodičia jedného vášho spolužiaka dlhodobo "platia" učiteľom, aby mal ich syn lepšie známky. Čo spravíš?*

aktivita 2

Si hrdin(k)a?

pokračovanie

- *Ráno, keď sa pozeráš z okna svojej izby, zbadáš, že nejakí ľudia idú spáliť starý, ale na pohľad zdravý strom. Čo spraviš?*
- *Prídeš do kaviarne, sadneš si k stolu a o chvíľu si všimneš, že pod stolom leží 50 eur. Čo spraviš?*
- *Ste s partiou večer v podniku a jeden chalan sa k svojej frajerke chová celý čas arogantne až vulgárne. A nestalo sa to prvýkrát. Čo spraviš?*
- *Študenti spoločne diskutujú o tom, čo všetko by sa dalo v danej situácii spraviť a ktorá možnosť je podľa nich najsprávnejšia.*
- *Potom sa rozprávajú o tom, či by sa každý z nich zachoval v tejto situácii správne, a ak nie, čo sú prekážky toho, aby sme konali "hrdinsky".*
- *Skupiny si navzájom odprezentujú svoje situácie a povedia k akému záveru prišli.*

aktivita 2

Si hrdin(k)a?

Zhrnutie

- Zhrnieme závery diskusie a spýtame sa študentov na rozdiel medzi morálkou a hrdinstvom.

Film a diskusia

- Pokračujeme druhou časťou - priemetnutím filmu zo série [Biele vrany a hrdinovia medzi nami](#) a diskusiou o ňom. (pozri ďalšiu časť metodickéj príručky)

aktivita 3 Poznáte hrdinov?

Námety na aktivity pred filmom

Ciele:

- Študent sformuluje vlastnú definíciu hrdinstva a jeho základné znaky.
- Študent sa oboznámi s príbehmi Bielych vrán a ďalších aktívnych občanov v súčasnosti.
- Študent interpretuje film a diskutuje o jeho obsahu.

Postup:

Úloha

- Vytvoríme skupiny zo 4 až 6 študentov.
- Každá skupina má uhádnuť na základe indícií meno hrdinu alebo hrdinky. Na tento účel si vopred pripravíme papieriky s informáciami o rôznych hrdinoch - pre každého použijeme iný farebný papier.
- Môže ísť napríklad o tieto osobnosti:
Anna Franková, Harvery Milk, Hedviga Malinová, Ján Benčík, Ján Kuciak, Martin Luther King, Milan Rastislav Štefánik, Neil Armstrong, Oskar Schindler, Roald Amundsen, Rosa Parksová, Václav Havel, a pod.
- Postupne dávame každej skupine viac indícií - informácií zo života ich osobnosti, až kým sa im ju nepodariť uhádnuť.
- Ako poslednú "informáciu" dostane skupina fotku danej osoby.
- Ak neuhádnu ani potom, povieme im správnu odpoveď.
- Skupiny si navzájom prečítajú informácie o jednotlivých osobnostiach. Môžeme sa ich spýtať, či vedia o týchto osobnostiach ešte ďalšie informácie, prípadne ich ešte doplníme.

aktivita 3
Poznáte hrdinov?

Zhrnutie

- Na záver zhrnieme, kto je vlastne hrdina a akých rôznych ľudí môžeme považovať za hrdinov.

Film a diskusia

- Pokračujeme druhou časťou - priemetnutím filmu zo série [Biele vrany a hrdinovia medzi nami](#) a diskusiou o ňom. (pozri ďalšiu časť metodickéj príručky)

aktivita 4
Kvíz o hrdinoch

Námety na aktivity
pred filmom

Ciele:

- Študent si hravou formou otestuje svoje vedomosti o slávnych osobnostiach.
- Študent sa oboznámi s príbehmi Bielych vrán a ďalších aktívnych občanov v súčasnosti.
- Študent interpretuje film a diskutuje o jeho obsahu.

Postup:

Úloha

- Na tabuľu alebo flipchart nakreslíme takúto tabuľku pre kvíz:

Kategória	100	200	500	1000
Odvážne ženy				
Biele vrany				
Svetové osobnosti				
Národní hrdinovia				

- Pripravíme si papieriky s bodovou hodnotou jednotlivých otázok, čiže 4x papierik s každou hodnotou (100, 200, 500, 1000), aby sme ich mohli rozdávať študentom za správne odpovede.
- Študentov rozdelíme do skupín po 4 až 6.
- Jednotlivé skupiny si postupne vyberajú otázky. Vždy si môžu zvoliť niektorú kategóriu a náročnosť otázky (podľa bodovej hodnoty).

aktivita 4

Kvíz o hrdinoch

pokračovanie

- Študentom prečítame danú otázku (zoznam je na konci tejto aktivity).
- Skupina, ktorá si otázku vybrala, má približne 30 sekúnd, aby sa poradila a odpovedala na otázku. Ak nevedia odpovedať alebo odpovedia nesprávne, dostane možnosť ďalšia skupina (napríklad v smere hodinových ručičiek) - táto skupina však už nemá čas na rozmyslenie, musia odpovedať hneď. Takto pokračujeme na ďalšie skupiny, až kým nezaznie správna odpoveď. Skupina, ktorá odpovie správne, dostane papierik s bodovou hodnotou otázky. Ak žiadna skupina nevie správnu odpoveď, prezradíme im ju.
- Otázku, ktorá už bola študentmi vybraná, zaškrtneme nejakým symbolom v tabuľke (napríklad X).
- Ďalšiu otázku si vyberie nasledujúca skupina. Celý postup opakujeme, až kým nevyčerpáme všetky otázky.
- Na konci každá skupina spočíta body, ktoré získala a výsledok povedia nahlas. Najlepšej skupine ostatní zatlieskajú.

aktivita 4

Kvíz o hrdinoch

Zhrnutie

- Na záver zhrnieme, čo sme sa s kvízom dozvedeli a spoločne so študentmi sa pokúsime zdefinovať, kto je hrdina alebo hrdinka.

Film a diskusia

- Pokračujeme druhou časťou - priemetnutím filmu zo série [Biele vrany a hrdinovia medzi nami](#) a diskusiou o ňom. (pozri ďalšiu časť metodologickej príručky)

1) kategória
Odvážne ženy

Kvíz - otázky

100

*Ako sa volá dievča, ktoré sa preslávilo svojím denníkom, ktorý si písala niekoľko rokov počas Druhej svetovej vojny v úkryte pred nacistami? Neskôr zahynula v koncentračnom tábore.
(Anna Franková)*

200

*Ako sa volala prvá žena, ktorá získala Nobelovú cenu? Bola to vedkyňa poľsko-francúzskeho pôvodu, ktorá sa venovala fyzike a chémii.
(Marie Curiová alebo Marie Curie-Skłodowska alebo aj Madam Curie)*

500

*Kto boli sufražetky?
(Predchodkyne dnešných feministiek, začiatkom 20. storočia bojovali za volebné právo žien.)*

1000

*Ktorá Afroameričanka sa preslávila tým, že v autobuse odmietla uvoľniť miesto belochovi. Tento prípad viedol k protirasistickým protestom a vzniku hnutia za zrovnoprávnenie obyvateľov USA. Preto sa ona stala symbolom boja amerických černochoch za svoje práva.
(Rosa Parksová)*

2) kategória Biele vrany

Kvíz - otázky

100

Ktorý deň v roku sa koná odovzdávanie ocenení Biela vrana? Pomôcka - je to "sviatok demokracie".
(17. november)

200

V roku 2018 sa stali držiteľmi Bielej vrany 7 investigatívni novinári, vrátane Jána Kuciaka. Kto je to investigatívny novinár?

(Novinár, ktorý sa venuje odhaľovaniu káuz, korupcii, zneužívaniu moci a pod., články pripravuje niekoľko týždňov alebo mesiacov, pretože musí zháňať a overovať veľké množstvo informácií. Investigatívny z anglického investigation = vyšetrovanie.)

500

Medzi ocenenými Bielou vranou bol v roku 2016 aj bloger, prezývaný tiež "lovec extrémistov", ktorý monitoruje na sociálnych sieťach činnosť sympatizantov neonacistických hnutí? Ako sa volá?
(Ján Benčík)

1000

V roku 2015 sa stal laureátom Bielej vrany za dlhodobý prínos Anton Srholec. O pár mesiacov neskôr zomrel. Kto to bol?

(Kňaz, dlhoročný predseda Konfederácie politických väzňov a zakladateľ resocializačného centra Resoty pre bezdomovcov.)

3) kategória Svetové osobnosti

Kvíz - otázky

100

*Ako sa volal najznámejší československý disident, teda bojovník proti komunizmu? Po Nežnej revolúcii sa stal prvým prezidentom Československa.
(Václav Havel)*

200

*Ako sa volal indický aktivista, ktorý bojoval proti britskej koloniálnej nadvláde a vzorom sa stal najmä vďaka svojej politike nenásilného odporu?
(Mahátmá Gándhí)*

500

*Ako sa volá slávny bojovník proti apartheidu, teda segregácii černošského obyvateľstva, ktorý sa neskôr stal prezidentom Juhoafrickej republiky a získal aj Nobelovú cenu za mier?
(Nelson Mandela)*

1000

*Prečo považujeme Oskara Schindlera za jedného z najväčších hrdinov 20. storočia?
(Zachránil približne 1200 Židov pred smrťou v koncentračných táboroch tým, že ich zamestnával vo svojej továrni a rôznymi spôsobmi ich chránil.)*

4) kategória
Národní hrdinovia

Kvíz - otázky

100

Čo sú to Rad Bieleho dvojkríža, Rad Ľudovíta Štúra, Kríž Milana Rastislava Štefánika, Pribinov kríž a kto ich udeľuje?

(Ide o štátne vyznamenania a udeľuje ich prezident alebo prezidentka za mimoriadne alebo významné zásluhy v prospech Slovenskej republiky, demokracie, obrany a bezpečnosti štátu, výsledky činnosti alebo za iné výnimočné činy.)

200

V roku 2019 sa konala anketa Najväčší Slovák. Kto sa umiestnil na prvom mieste?

(Milan Rastislav Štefánik)

500

Ako sa volá astronaut so slovenskými koreňmi, ktorý bol posledným človekom, ktorý stál na povrchu Mesiaca?

(Eugene Andrew Cernan, potom vystaľovalcov z Vysokej nad Kysucou)

1000

Čím sa preslávil Jozef Gabčík?

(Člen skupiny, ktorá uskutočnila atentát na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha, jedného z najvyšších predstaviteľov nacistického Nemecka. Pomstou za to boli hromadné zatýkania, popravy, vypálenie a vyvraždenie obcí Ležáky a Lidice.)

aktivita 5
Ciátaty o hrdinstve

Námety na aktivity
pred filmom

Ciele:

- Študent je schopný identifikovať rôzne aspekty hrdinstva.
- Študent sa oboznámi s príbehmi Bielych vrán a ďalších aktívnych občanov v súčasnosti.
- Študent interpretuje film a diskutuje o jeho obsahu.

Postup:

Úloha

- Na úvod sa opýtame študentov, čo chápu pod slovom hrdinstvo. Necháme ich povedať niekoľko rôznych názorov.
- Potom po jednom prečítame niekoľko výrokov o hrdinoch a hrdinstve zo zoznamu nižšie a necháme študentov vysvetliť ich svojimi vlastnými slovami. Snažíme sa, aby dokázali rozlíšiť rôzne aspekty a nuansy hrdinstva.

Citáty

Ľudia obdivujú hrdinov, pretože odvážne opúšťajú to, čo majú a vydávajú sa na nepreskúmanú pôdu.
(Erich Fromm)

Ľudia sú hrdinami iba vtedy, keď nemôžu ináč.
(Paul Claudel)

aktivita 5

Ciátaty o hrdinstve

pokračovanie

Skutočný hrdina je ten, kto premôže svoj vlastný hnev.
(Dalajláma)

*We can be heroes
We can be heroes
We can be heroes just for one day
We can be heroes*
(David Bowie (pieseň Heroes))

My sme tí, na ktorých sme čakali.
(Neznámy autor)

Hrdina je človek, ktorý sa bojí utiecť.
(Príslovie)

*Hrdina je ten, kto chápe zodpovednosť, ktorá
prichádza s jeho slobodou.*
(Bob Dylan)

aktivita 5

Ciátaty o hrdinstve

Zhrnutie

- Na základe diskusie zhrnieme, aké hlavné charakteristiky hrdinstva študenti dokázali identifikovať a upozorníme ich na niektoré ďalšie.

Film a diskusia

- Pokračujeme druhou časťou - priemetnutím filmu zo série [Biele vrany a hrdinovia medzi nami](#) a diskusiou o ňom. (pozri ďalšiu časť metodickéj príručky)

Námety na vedenie diskusie po filmoch

Nižšie nájdte krátky opis 7 filmov zo série [Biele vrany a hrdinovia medzi nami](#). Všetky spája téma občianskej statočnosti a angažovanosti. V rámci diskusie so študentami po filme je možné klásť niektoré otázky spoločné pre všetky filmy, ako aj špecifické otázky ku každému z nich.

Námety na otázky ku všetkým filmom:

- Kto vám bol vo filme najsympatickejší? Prečo?
- Označili by ste ho / ju za hrdinu? Prečo?
- Ako by ste 1 až 2 vetami opísali myšlienku filmu?
- Čo nové ste sa z neho dozvedeli? Ktorý údaj ste si zapamätali? Čo vás vo filme najviac prekvapilo?
- Čo je to Biela vrana? Kedy a komu sa udeľuje?
- Ocitli ste sa niekedy vy v situácii, ktorá si vyžadovala odvážne správanie? Zachovali ste sa vtedy hrdinsky?

Po diskusii o filme môžete ešte na záver celej aktivity študentom zadať úlohu, aby samostatne alebo v skupinách popremýšľali, koho by oni nominovali na ocenenie Biela vrana.

Xenofóbia

réžia: Barbora Sliepková

Kde sa v slovenskej spoločnosti berú predsudky voči cudzincom?

<http://hrdinoviamedzinami.sk/xenofobia-2/>

O filme

S výrokom "Slovensko je krajinou Slovákov" súhlasilo v roku 2012 až 68% respondentov.
(zdroj: Verejná mienka v oblasti pravicového extrémizmu, Nadácia otvorenej spoločnosti, 2012)

Historicky zakorenený strach z cudzieho sa osvedčil ako funkčný nástroj manipulácie s verejnosťou. Vo filme sledujeme ako politici využívajú atmosféru strachu a tiež to, ako mení mladá iránska komička predsudky a vlastné zlé skusenosi na vtipy.

„Slovensko je do značnej miery xenofóbne. Vidíme to nielen v politike, ale aj v prejavoch ľudí na sociálnych sieťach. Podľa mňa je to trochu desivé, že sa až tak bojíme. A myslím, že je dôležité na to upozorňovať, ukazovať to, aby sme mali vôbec vôľu narábať s týmto naším strachom.”

Barbora Sliepková, režisérka

Námety na diskusiu:

- Stretli ste sa vy s prejavmi xenofóbie vo vašom okolí?
- Voči ktorým skupinám / menšinám má slovenská spoločnosť najväčšie predsudky a výhrady? Prečo?
- Máte nejakých kamarátov cudzincov? A Rómov?
- Ako môžeme proti xenofóbii bojovať?

Zdravie za milión

réžia: Lenka Moravčíková-Chovanec

Ako skorumpované zdravotníctvo vrhá tieň na slovenskú medicínu?

<http://hrdinoviamedzinami.sk/zdravie-za-milion/>

O filme

Ku koncu roku 2016 dosiahli záväzky po lehote splatnosti u fakultných a univerzitných nemocníc 527 miliónov eur. Pritom ku koncu roka 2011 boli oddlžené.

(zdroj: Stredoeurópsky inštitút pre zdravotnú politiku - Health Policy Institute, 2017)

V slovenskom zdravotníctve zomiera zbytočne niekoľko tisíc ľudí ročne. Ľudia, ktorí upozorňujú na príčiny, potrebujú neobyčajne širokú ľudskú a mediálnu podporu, aby si kompetentní škandál vôbec všimli. Pokiaľ bude vyvodzovanie zodpovednosti a trestanie vinníkov stále utópiou, budú sa počty odvrátiteľných úmrtí stále zvyšovať.

„Biele vrany upozorňujú na systémové zlyhania. Je tu reálna nádej, že keď médiá budú tieto témy opakovane exponovať, tak už sa ich nepodarí zamiesť pod koberec, už sa nebudú zamlčovať, ututľávať, banalizovať.“

Lenka Moravčíková - Chovanec, režisérka

Námety na diskusiu:

- Aké máte vy skúsenosti so slovenským lekármi a nemocnicami?
- Stretli ste sa vy niekedy s korupciou v zdravotníctve?
- Aké ďalšie korupčné kauzy poznáte? Ako môžeme proti korupcii bojovať?

Na hranici

réžia: Dominik Jursa

Prečo zo Slovenska unikajú mladé mozgy?

<http://hrdinoviamedzinami.sk/na-hranici-2/>

O filme

Prieskum mládeže v roku 2017 ukázal, že viac ako 80% z nich nedôveruje vláde a parlamentu, 67% nedôveruje súdom, 43% si myslí, že nemajú žiaden vplyv na fungovanie štátu a inštitúcií. (zdroj: Rada mládeže Slovenska, 2017)

Najmladší občania našej krajiny nevidia svoju perspektívu doma. Aj keď sa po pobyte v zahraničí vrátia, spoločnosť im nevie ponúknuť rovnocenné príležitosti ako zahraničie. Napriek negatívnym skúsenostiam, mnohí vnímajú, že sú tu potrební.

„Tému odlivu mozgov sledujem cez pohľad mladých ľudí, ktorí reflektujú, čo sa tu deje. Zdá sa, že každý z nich rozmýšľa, že túto krajinu skôr či neskôr opustí. Zaujíma ma, prečo to tak je. Chcem si tých ľudí vypočuť, chcem vedieť, ako uvažujú nad svojou budúcnosťou, nad touto krajinou. Máme aj príklady ľudí, ktorí sa na Slovensko vrátia, napriek tomu všetkému, možno aj zažijú nejakú prvotnú skepsu, ale ako keby cítili, že to tu treba vyčistiť, upratať, že je to náš domov.“

Dominik Jursa, režisér

Námety na diskusiu:

- Kto z vás plánuje odísť študovať do zahraničia? Prečo a kam?
- Myslíte, že sa po vysokej škole vrátite na Slovensko alebo chcete ostať v cudzine?
- Čo vy vnímate ako najväčšie problémy slovenského školstva?

Neviditeľné deti

réžia: Marek Franko

Zlyhávajúce mechanizmy na ochranu detí pred násilím.

<http://hrdinoviamedzinami.sk/neviditelne-deti/>

O filme

V roku 2017 bolo v evidencii úradov 974 týraných, zneužívaných a zanedbávaných detí. Nenahlásených prípadov je podľa odhadov až niekoľko tisíc.

(zdroj: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, 2018)

V súčasnosti žije na Slovensku niekoľko tisíc detí, ktoré trpia násilím zo strany svojich najbližších. O väčšine z nich však nevieme. Kde je hranica medzi zlyhaniami jednotlivcov, nefunčnosťou systému a apatiou spoločnosti?

„Hľadám, kde zlyháva systém, či zlyháva naozaj, či to nie je len mediálna fráza. Alebo, keď zlyháva, tak kde zlyháva a smerujem k tomu, že systém, to nie sú len úradníci, zákon, predpisy, metodika, ale celé nastavenie spoločnosti, ktorá chce, alebo nechce tieto témy riešiť a chce, alebo nechce deti chrániť.“

Marek Franko, režisér

Námety na diskusiu:

- Ako by sme sa mali zachovať, ak máme podozrenie, že niekto je obeťou násillia alebo znužívania?
- Vedeli by ste si predstaviť, že by ste si v budúcnosti adoptovali dieťa? Podľa čoho by ste sa rozhodovali?
- Myslíte si, že sa chlapci vo vašom veku vo všeobecnosti správajú k dievčatám arogantne až násilne?

Pezinská skládka

réžia: Lena Kušnieriková

Odvaha a boj za občianskej práve sa oplatia.

<http://hrdinoviamedzinami.sk/pezinska-skladka-3/>

O filme

Priemerná rodina na Slovensku vyprodukuje ročne jednu tonu odpadu. Spoločne 1.880.000 ton, na skládkach z toho končí 67%.

Príbeh Pezinčanov, ktorí sa postavili proti skládke odpadov vo svojom meste. Precíznym a vytrvalým aktivizmom odvrátili ekologickú katastrofu, a stali sa tak symbolom nádeje pre ďalšie enviromentálne a občianske kauzy na Slovensku.

„Uvedomila som si, že keď sa to (konkrétny prípad) ukáže v celku, tak je to podľa mňa strašne silný príbeh o občianskej angažovanosti a odvahe, ktorú u seba niekedy postrádam.“

Lena Kušnieriková, režisérka

Námety na diskusiu:

- Separujete doma? Ak áno, odkedy? Ak nie, prečo?
- Čo si myslíte o súčasných protestoch mladých ľudí proti klimatickej kríze?
- Ako všelijako môžeme bojovať proti znečisťovaniu životného prostredia?

Biomasaker

réžia: Jana Bučka

Korupcia v prípade slovenských lesov priniesla biomasaker.

<http://hrdinoviamedzinami.sk/biomasaker-2/>

O filme

Od roku 2000 zmizlo na Slovensku kvôli ťažbe dreva 760 km² lesov, čo zodpovedá rozlohe dvakrát tak veľkej ako je Bratislava.

(zdroj: Lesoochranárske zoskupenie VLK, 2018)

Životné prostredie na Slovensku je v kritickom stave. Čelíme novodobej ekocíde. Film rozpráva príbeh jednotlivca v boji s mocenskými štruktúrami a zároveň poukazuje na odvrátenú stranu využívania alternatívnych zdrojov energie.

„Príroda je závislá len od nás, od našich hlasov, že ju budeme brániť. Aj napriek tým katastrofálnym následkom si to ľudia častokrát neuvedomujú. Preto treba veci pomenovávať a poukazovať na ne.“

Jana Bučka, režisérka

Námety na diskusiu:

- Ako často chodievate do prírody, do lesa?
- Vnímate vy vo svojom okolí, že za posledné roky niekde mizne les?
- Ako všelijako môžeme bojovať proti znečisťovaniu životného prostredia?

Korupčná výchova

réžia: Róbert Šveda

Je akademické prostredie morálnou autoritou v slovenskej spoločnosti?

<http://hrdinoviamedzinami.sk/korupcna-vychova/>
(poznámka - film má 53 minút)

O filme

Slovensko je vnímané v zahraničí ako druhá najskorumpovanejšia krajina rozvinutého sveta.
(zdroj: prieskum Svetového ekonomického fóra, 2016)

Korupčné škandály na vysokých školách a univerzitách spochybňujú ich morálny kredit a oslabujú ich autoritu v spoločnosti. Príbely osobnej odvahy dvoch žien, ktoré sa nebáli postaviť nekalým praktikám v školstve.

„Pri pohľade na našu spoločnosť sa vždy najviac desím toho množstva ľudí, ktorí aj keď vnímajú, že ich životy by bez skorumpovanej vlády mohli byť lepšie, ale pre vlastnú pohodlnosť či strach proti nej nič nepodniknú. Dokonca sa boja aj ozvať. Nakoniec si to ospravedlnenia, “aj tak by sa nič nezmenilo”. A to je živná pôda pre rast korupčného správania. Tým, ako nie sme vedení v živote bojovať za svoj názor, tak mám strach, aby sa ľahostajnosť nestala našou národnou charakteristickou vlastnosťou.”

Róbert Šveda, režisér

Námety na diskusiu:

- Čo vás najviac hnevá na slovenskom školstve?
- Stretli ste sa vy niekedy s korupciou?
- O akých ďalších kauzách ste počuli?
- Čo môžeme spraviť, aby sa situácia zmenila?

dokumentárna séria
Biele vrany a hrdinovia
medzi nami

0 projekte

Produkcia:

Hitchhiker Cinema

Koprodučný partner:

Rozhlas a televízia Slovenska

Minutáž:

26 minút / 1 film

Počet filmov:

6 filmov + 1 pilotný film (52 minút)

Scenáre a réžia:

Róbert Šveda, Lenka Moravčíková - Chovanec,
Jana Bučka, Lena Kušnieriková, Dominik
Jursa, Barbora Sliepková, Marek Franko

Producentka:

Barbara Janišová Feglová

Dramaturgia:

Ingrid Mayerová, Vlasta Ruppeltdtová,
Ondrej Starinský

Supervízia:

Lenka Moravčíková - Chovanec

Kamera:

Michal Fulier, Radka Šišuláková

Strih:

Michal Lipa

Hudba:

Martin Barabáš

Animácie:

Ové Pictures

Vývoj a produkciu filmov podporili:

Audiovizuálny fond, Bratislavský samosprávny
kraj, Ministerstvo kultúry SR

vzdelávací projekt
Hrdinovia medzi nami

0 projekte

Manažérka projektu:
Barbara Janišová Feglová

Distribúcia:
Dokument na kolesách (OZ Film Expanded)

Produkcia:
Adam Straka, Matej Sotník

Koncept, metodika a lektorovanie podujatí:
Laco Oravec

Vizuál:
Alica Kucharovič

Grafika:
Martin Vrabec

Distribúciu a vzdelávacie aktivity podporili:
Audiovizuálny fond
Veľvyslanectvo Spojených štátov na Slovensku
Bratislavský samosprávny kraj
Ars Bratislavensis Hlavné mesto SR Bratislava
582, s.r.o.

Kontakt:
OZ Character - Film Development Association
character@character-fda.eu